

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΠΑΡΙΑΝΑ.

(Συνέχεια. Ἴδε ἀριθ. 28.)

Ἐχων τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, ὁ Ἰωσήφ προσήγατο ἐνθέρμως· σιωπηλοὶ καὶ συνεσώτες κατὰ διάφορα μέρη ἐπὶ τῶν βράχων τοῦ αἰγιατοῦ, ἡ νέα κόρη, ὁ Ἰωάννης καὶ οἱ ἄλλοι ἤκολούθουν δι' ἐκπλήστου βλέματος τὰς κινήσεις τῆς λέμβου ἥτις πότε καὶ πότε ἐφαίνετο ὅτ' ἐπὶ κορυφῆς κύματος, ὅτ' δὲ πάλιν εὐθὺς εὐχάδον ἐβυθίζετο εἰς ἄβυσσον. ἐφαίνετο ὡς ὁ Ὀκεανὸς παροργισμένος διὰ τὴν τρυφήν τὴν τούτην, νὰ εἶχε διπλασιάσῃ τὴν μαχίαν του. ἡ ἀθυμία καὶ ὁ τρόμος ἐζωγραφίζοντο ἐπὶ πάντων τῶν προσώπων. μὲν· ἡ Ἰωάννα διετῆρει ἐτι ἐλπίδα τινά, μάτην τὰ

ΠΑΝΔΩΡΑ

κύματα συνεθλῶντο πόδας τινὰς ὑπ' αὐτὴν μετὰ φρικαλέου πατάγου. ἐνθουσιασθεῖσα ἐκ τοῦ ἡρωϊσμοῦ τοῦ Χριστοφόρου, ἦν γαληναία, σχεδὸν ἥτυχος καὶ θαρρόυσα εἰς τὸν θεόν, ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐξουσίαζε τὸν κλύδωνα· κατὰ τινα ὅμως στιγμὴν φωνὴ τρόμου ἐξῆλθεν ἀπὸ παντὸς στήθους· ὑπερμεγέθης θόλος ὕδατος ὡς οἰκοδομὴ κρημιζομένη εἶχε καταπέσῃ ἐπὶ τῆς λέμβου ἥν' εἶχεν, οὕτως εἶπεν, ἐνταφιάσῃ ὑπὸ τὰ ὕγρὰ τῆς ἐρείπια· μετὰ δέκα λεπτῶν θανάσιμον προσδοκίαν τέλος φωνὴ χαρᾶς ἀντήχησεν ἐπὶ τοῦ αἰγιατοῦ· ἡ λέμβος ἀνεφάνη ὅσον εἰς βολὴν πυροδόλου ἀπὸ τοῦ πλοίου· ἐρείπασα ἐπὶ τοῦ ὄμου τοῦ θεοῦ τῆς τὸ ὄπερ καὶ πρὸ ὀλίγον εἶχον μεταχειρισθῇ τηλεκόπιον, ἡ Ἰωάννα προσήρμωσε τὸν ὀφθαλμόν της ἐπὶ τοῦ μικροῦ ὕδατος τῆς διόπτρας.

— Ἰωάννα, τί βλέπεις; τὴν ἡρώτησεν ὁ θεὸς τῆς στρατιώτης.

Μετὰ τινας στιγμὰς ἀλάλου παρατηρήσεως.

— Βλέπω, εἶπεν, ἐκείνη, πλοῖον ὅπερ φαίνεται

Φυλλ. 39.

νά έπαθε πολλά. οί ίστοί όλοι είσι συντετριμμένοι. τά κύματα τό άνεγείρουν από τοῦ ὀπισθεν πρὸς τό εμπροσθεν ὡς νά θέλωσι νά τό ἀνατρέψωσι. κατά τινας στιγμάς ἡ τρόπις εὐρίσκεται ὀρθή εἰς τὸν ἀέρα. — ἐπὶ τοῦ καταστρώματος οὐδὲ ψυχὴ γεννητή... στάσου ὅμως! νά, βλέπω ἓνα ἄνθρωπον, ἓνα μόνον κρατούμενον εἰς τὰς διφθέρας· εἰ ἄλλοι θὰ ἀπωλέσθησαν. οἱ δυστυχεῖς! — κάμνει νεύματα, — βεβαίως πρὸς τὸν Χριστόφορον — ὡς νά τὸν παρακινῇ νά ἐπιστρέψῃ. — φαίνεται ὡς νά μὴ φοβῆται, — φορεῖ φράκον κυανοῦν καὶ ἔχει σπάθην εἰς τὴν μέσσην του.

Εἶναι ἀξιωματικὸς, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Ἡ λέμβος, ἰδοὺ ἡ λέμβος! ἀνέκραξεν ἐκείνη, Κύριέ μου! θὰ συντριβῇ κατὰ τῆς πλευρᾶς τοῦ πλοίου... Ὅχι, δόξα τῷ θεῷ! ἐν κύμα ἡμβλυνε τὴν σύγκρουσιν — ῥίπτουσι σχοινίον εἰς τὸν ἀξιωματικόν — Διατί δὲν σπεύδει νά καταβῇ; τί προσμένει; πόσος καιρὸς χαμένος! — Ὅμιλεῖ τὸν Χριστόφορον, ὁ Χριστόφορος τὸν ἀποκρίνεται. τί ἀνοησία! τῷ ὄντι πρόκειται περὶ συνομιλίας! — ὁ Χριστόφορος εἶναι θυμωμένος· τὸ μαντεύω ἐκ τῶν χειρονομιῶν του. βλάσφημεῖ ὡς καλασμένος. δὲν τὸν ἀκούω, ἀλλὰ δύναμαι νά στοιχηματίσω. Καλὸν! ῥίπτεται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς φρεγάτας — λαμβάνει τὸν ἀξιωματικὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του — τὸν ἀναπάρζει ὡς πτερὸν καὶ τὸν ῥίπτει εἰς τὴν λέμβον — καταβαίνει καὶ ἐκεῖνος. ὁ θεὸς νά βοηθήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν των!

Ἡ ἐπιστροφή ἐγένετο ταχεῖα. ὁ ἀνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὥθουν τὸ πλοῖάριον πρὸς τὴν ὀχθὴν. ἐξακοντισθὲν ὑπὸ τοῦ κύματος ὡς βέλος ὑπὸ τόξου σιδηροῦ, ἤλθεν εἰς ὀλίγα λεπτά καὶ ἤροτρίασε τὴν ἄμμον τοῦ αἰγιαλοῦ· ἅμα ὁ Χριστόφορος ἀπέβη εἰς τὴν ξηρὰν, ἡ Ἰωάννα ἐπήδησεν εἰς τὸν τράχηλόν του καὶ τὸν κατησπάσθη πολλάκις.

Ἀλαζονεύομαι διὰ σέ, τῷ εἶπεν ἐκείνη μεθ' ὑπερηφάνου ἱστοργῆς δι' ἣν ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἰωτὴρ ἐζηλοτύπησαν μίαν στιγμὴν.

— Καὶ πρὸς τί; ἀπεκρίθη ὁ Χριστόφορος ὅστις ἐστοχάζετο ὅτι ἐξετέλεσεν ἀπλουστάτην καὶ φουσιωτάτην πράξιν. ἐφθάσαμεν παρὰ καιρὸν καὶ μόνον ἓνα ἐδυνήθημεν νά φέρωμεν, καὶ τοῦτον, φωτιὰ νά τὸν κάψῃ, ὅχι ἄνευ κόπου, διότι αὐτὸς ὁ διαβολοῦνθρωπος εἶχεν ἀπόφασιν νά ἀπολεσθῇ μετὰ τῆς φρεγάτας του. αὐτὸς ὁ παράφρων ἔκαμε περισσοτέρας δυσκολίας διὰ νά ἀφῇσῃ νά τὸν σώσουν παρὰ ὅσας κάμνουν συνήθως οἱ ἄνθρωποι διὰ νά ἀφῇσουν νά τοὺς φέρουν εἰς τὸν θάνατον. Παιδιά, ἐπρόσθεσεν, ἀποτεϊνόμενος πρὸς τοὺς συνδραμόντας αὐτὸν ναῦτας, ἀκολουθήσατέ μας εἰς τὴν αἰχίαν ὅπου θὰ ληφθῇ φροντίς διὰ σᾶς.

— Ἐπειτα στραφεῖς πρὸς τὸν Ἀγγλὸν ἀξιωματικόν, ἠτοιμάζετο νά τὸν ἐξετάσῃ, ἀλλ' ἔμεινεν ἄφωνος, σιδασθεὶς τὴν θλίψιν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου.

Ὁ ξένος ἐθεώρει σκυθρωπὸς τὰ πτώματα ὅσα ἡ θάλασσα εἶχε ῥίψῃ ἐπὶ τῆς ἄμμου. ἔδωκε βραδέως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον καὶ τοὺς ἐκάλει κατ' ὄνομα. εἶχεν ὀνομάσῃ πολλοὺς, ὅποτε ἀφῆνης ἐγνώρισεν ἓνα οὗ ἡ ζωὴ, ὡς φαίνεται, ἦν ἰδίως ἀκριβὴ εἰς

αὐτόν, διότι ἅμα τὸν παρατήρησεν, ἐγονυπέτησε πλησίον του μετὰ μαύρης ἀπελπισίας, καὶ ἔμεινεν ὥραν πολλὴν ὀμιλῶν πρὸς ἐκεῖνον, ὡς ὁ νεκρὸς νά ἐδύνατο νά τὸν ἀκούσῃ.

Ὅλοι οἱ μάρτυρες τῆς σκηνῆς ταύτης βαθύως συνεταράχθησαν.

— Ὁ ταλαίπωρος, εἶπεν ἡ Ἰωάννα, θρηνεῖ ἀδελφὸν ἢ φίλον.

— Ναί, εἶπεν ὁ Χριστόφορος, ὅστις ἐννῶει ὀλίγον τὴν Ἀγγλικήν, τὸν ὀνομαζει ἀδελφόν του, φίλον του, ἀγαπητόν του καὶ δυστυχῇ Ἀλβέρτον, ὃς ἦναι καὶ Ἀγγλὸς ἀδιάφορον. αὐτὸ εἶναι καμὸς καρδιαῖς. Αἱ, μιλῶρδε, ἐπρόσθεσε πλησιάζας τὸν ἀξιωματικόν, ἀνχύσας καὶ ὅλα τὰ δάκρυα τοῦ σώματός σου, δὲν θὰ δώσῃς ζωὴν εἰς ἐκείνους τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι δυστύχημα, πλὴν οὐδὲν δύνασαι, καὶ τέλος πάντων ἐξεπλήρωσες τὸ χρέος σου. σέ θεωρῶ ὡς τίμιον ἄνθρωπον, ὡς χρηστὸν καὶ ἀκέραιον ὑπάλληλον τοῦ ναυτικοῦ, καί, χρειᾶς τυγχούσης, θὰ ὑπάγω νά μαρτυρήσω ὑπὲρ σοῦ ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῆς βρετανικῆς ναυαρχίας. τί διάβολον, μιλῶρδε, ἔσο γενναῖος. ναυαγοῦμεν, ἐξωκέλομεν, ἀποβάλλομεν τὸ πλοῖόν μας, τοῦτο συμβαίνει καθ' ἐκάστην, καὶ δύναται νά συμβῇ εἰς τὸν πρῶτον ναύαρχον τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Ἀγγλίας· διὰ τόσον μικρὸν πρᾶγμα δὲν ἀτιμαζόμεθα. ὁ Ὁκεανὸς εἶναι ὁ κύριος ὅλων ἡμῶν. εἶναι κακὸς ὁμεινέτης ἐκεῖνος, καὶ ὅταν τὸ στοχαζόμεθα ὀλιγώτερον, μᾶς ῥίπτει σκαιῶς ἔξωθεν τῆς κλίνης. σέ βεβαιῶ, ἐγὼ, ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος εὐτολμος καὶ ἀνσυνήντῳμεθα, πρὸ περίπου εἰκοσι πέντε ἐτῶν, εἰς αὐτὴν τὴν θάλασσαν, οὐ ἐπὶ τῆς φρεγάτας σου καὶ ἐγὼ ἐπὶ τοῦ βρικίου ἡ Ἀνδρεία, σέ ὁμνῶ ὅτι θὰ ἐδίδομεν μεταξύ μας τὴν καλὴν ἡμέραν διὰ παραδόξου τινὸς τρόπου.

Ὁ Χριστόφορος ἐπρόσθεσε λέξεις τινὰς διὰ νά τὸν προσκαλέσῃ νά ἔλθῃ εἰς τὸ Κοετ-Δὸρ. ἀλλ' ὁ ξένος δὲν ἐφαίνετο νά ἀκούῃ ὅ,τι τῷ ἔλεγον. ὀρθὸς, ἔχων τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, ἔμεινεν ἀκίνητος, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τῆς φρεγάτας ἣν τὰ κύματα ἐξηκολούθουν νά πλήττωσι διὰ ἐπανειλημμένων προσβολῶν. ἔμεινεν ὥραν πολλὴν εἰς ἐκείνην τὴν θέσιν, χωρὶς νά ἦναι δυνατὸν νά τὸν ἀποσπάσωσιν ἀπ' ἐκείνου τοῦ καρδιοδόρου θεάματος. τέλος, ἐκ τῶν ἀκαταπαύστων ἐπιδρομῶν τῶν κυμάτων τὸ σῶμα τοῦ πλοίου ἔτριξε, διεσγίσθη καὶ εἰς ὀλίγα δεύτερα λεπτά τὰ κύματα ἐκυλίσθησαν ἀνεμποδίστως ἐπὶ τοῦ οὗ κατεῖχε τόπου. ὁ ἀξιωματικὸς ἔθλιψε τὸ στήθος του μετ' ἀπελπισίας, καὶ δάκρυα σιωπηλὰ κατέρρευσαν ἐπὶ τῶν παρειῶν του.

Ἐξ ὀρμητικῆς κινήσεως οἴκτου, ἡ Ἰωάννα καὶ ὁ Ἰωτὴρ ἐλαβον ἕκαστος ἐκάστην τῶν χειρῶν του. ἔρριψεν ἐκεῖνος βλέμα θλιβερόν καὶ γλυκὺ ἐπὶ τῆς νέας κόρης, ἔπειτα, χωρὶς νά προφέρῃ λέξιν, ἐπρόσφερον εἰς ἐκείνην μηχανικῶς τὸν βραχίονά του καὶ ἀφῆκε νά φέρεται ὡς παιδίον.

Ἐπορεύθησαν πρὸς τὸ Κοετ-Δὸρ ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Χριστόφορος προεπορεύοντο, ἡ Ἰωάννα τοὺς ἡκολούθει στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Ἀγγλοῦ ἀ-

ξωματικοῦ. ὁ Ἰωσήφ ἔμενον ἐπὶ τῆς ὄχθης διὰ τὴν φροντίσιν περὶ τῶν ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἐκρηφθέντων πτωμάτων· ἡ δίοδος ἦν σιωπηλή. ἅμα δὲ ἔρθασαν εἰς τὴν αἴθουσαν,

— Κύριε, εἶπεν ὁ Χριστόφορος, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ξένον, εὐρίσκεισαι εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐπὶ τῶν αἰγιαλῶν τῆς Βρετανίας, εἰς τὴν ἑπαυλιν τῶν τριῶν ἀδελφῶν Λεγόφ. ἰδοὺ ὁ Ἰωάννης· ἐγὼ εἶμαι ὁ Χριστόφορος ὁ τρίτος ἐπιτηρεῖ τοὺς νεκροὺς σας· αὕτη ἡ ὡραία παιδίσκη εἶναι ἡ φιλτάτη ἀνεψιὰ μας. καθὼς ἔωσα τὴν ζωὴν σου ἀπὸ τοῦ ὀλέθρου, οὕτως εἴμεθα ἐπίσης ἐτοιμοὶ εἰς τὸ νὰ ἐκπληρώσωμεν πρὸς σέ ὅλα τὰ καθήκοντα τῆς φιλοξενίας. θεωρεῖ λοιπὸν τὴν οἰκίαν μας ὡς ἰδίαν σου, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι οὐδὲν θὰ ἀμελήσωμεν τῶν δυναμένων νὰ ἀνακουφίσωσι τὴν ἐκ τῆς συμφορᾶς θλίψιν σου.

— Εἶσαι ξένος μας, ἐπρόσθεσεν ὁ Ἰωάννης.

— Εἴμεθα φίλοι σου, εἶπεν ἡ Ἰωάννα.

Εὐγενεῖς καρδίαι! γενναία Γαλλία ἦν πάντοτε ἡγάπηται! ἀνέκραξεν ὁ ξένος διὰ φωνῆς περιπαθοῦς, φέρων εἰς τὰ χεῖλη του τὰ δάκτυλα τῆς νέας κόρης!

Ἐπειτα, λαμβάνων τὸ βρετανικὸν φλέγμα, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Χριστόφορον καὶ τῷ εἶπεν.

— Ὀνομάζομαι Γεώργιος, ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ, ταύτην τὴν πρῶτὴν εἰτέτι πλοίαρχος φρεγάτας, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἀγγλίας· μέ εἴωσες ἀπ' ἐναντίας τῆς θελήσεώς μου· ἤθελον, ὦφειλον νὰ ἀποθάνω εἰς τὸ πλοῖόν μου. καὶ ὁμῶς σέ εὐχαριστῶ.

— Διὰ τὸ νὰ μὲ ἐκφράτῃς τὴν εὐγνωμοσύνην σου, πρόσμενε, κύρ Γεώργιε, νὰ γευθῇς ἐκ τῶν παλαιῶν αἰνῶν μας τῆς Γαλλίας, ἀπεκρίθη ὁ Χριστόφορος, προσκαλὼν αὐτὸν νὰ καθήσῃ εἰς τράπεζαν ἣν πρὸ μικροῦ εἶχον ἐτοιμάσῃ. θέλω νὰ σέ ἀποδείξω, κύριε, ὅτι καὶ ἡ ἀθλιωτέρα ζωὴ ἔχει τὰ καλὰ μέρη της.

Ὁ Γεώργιος εἶχεν ἀπαυδῆτῃ ἐκ τε τῆς ἀνάγκης καὶ ἐκ τῆς ψυχικῆς παραχῆς. ἀλλ' ὁμῶς, πρὶν καθῆσθαι εἰς τὸν τόπον ὃν διώριζεν εἰς αὐτὸν ὁ Χριστόφορος, ἐζήτησε νὰ ἀποσυρθῇ εἰς τὸ κατεσπευσμένως μὲν ἐτρίμασθ' ἐν αὐτὸν δωμάτιον οὗ ὁμῶς ἡ διακόσμησις εἶχε γίνῃ ὑπὸ τὴν προβλεπτικὴν προστασίαν τῆς Ἰωάννης. ὅταν ἐπέστρεψεν εἶχεν ἐκδυθῇ τὸν καλύπτοντα τὴν στολὴν του ναυτικὸν χιτῶνα, καὶ εἶχε διορθώσῃ, ὅσον ἐδυνήθη, τὴν ἀταξίαν τῆς ἐνδυμασίας του. Εἰς τὴν παραχῇ τῆς πρώτης στιγμῆς ἡ Ἰωάννα δὲν εἶχε στοχασθῇ νὰ παρατηρήσῃ ἂν ὁ ξένος ὃν τῇ ἀπέστειλεν ὁ κλύδων ἦν εὐειδῆς ἢ δυσειδῆς, νέος ἢ γέρον. τὴν θλίψιν μόνον ἔδλεπεν, ὑπὸ τῆς συμφορᾶς μόνον ἐκυριεύετο τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου. ἄλλως τε ἦσαν καὶ δυσδιάκριτα τότε τὰ ἐξωτερικὰ πλεονεκτήματα τοῦ Γεωργίου. χιτῶν τῆς ἀνατολῆς τὸν περιεκάλυπτεν ὅλον, εἶχε τὸν πῖλόν του ἐμπεπηγμένον εἰς τὴν κηφαλήν. ἡ ὕψος του κόμη ἐσκέπαζε τὸ ἡμισυ τοῦ προσώπου του. αἱ χεῖρες του ἐδείκνυσαν τὴν τραχύτητα τῆς πρὸ μικροῦ ἐργασίας του. ἀλλ' ὅταν ἐφάνη ἐκ νέου, ἡ Ἰωάννα καὶ οἱ θεῖοι τῆς κατεπλήγησαν διὰ τὴν νεότητά του καὶ διὰ τὸ κάλλος του. ἦν ἐκεῖνος ὑψηλὸς καὶ εὐειδῆς νέος, μόλις τὸ πολὺ εἰκοσιπέντε ἕως εἰκοσι ὀκτὼ ἐτῶν τὴν ἡλικίαν. ἡ ὄψις του

ἦν ὑπόλευκος, καὶ ἡ λευκότης ἐπέτεινε μᾶλλον τὸ διαυγές κυανοῦν τῶν ὀφθαλμῶν του. δύο μύστακες ξανθοὶ καὶ λεπτοὶ ἠγείροντο ὑπερηφάνως ἐκατέρωθεν χεῖλους ὠχριασθέντος ὑπὸ τοῦ καμάτου, ἀλλ' ὅπερ συνήθως ἔπρεπε νὰ ἦναι δροσῶδες καὶ φοινικοῦν. ἡ ξανθὴ καὶ μεταξρειδῆς κόμη του ἀτημελήτως ἐρρίμμένη ὀπισθεν ἄφηνεν ἀνακαλυμμένον μέτωπον οὗ ἡ θλίψις καὶ αἱ ἀνίαι δὲν εἶχον ἀλλοιώσῃ τὸ καθαρὸν καὶ νοητικὸν ἀλάσαστρον. τὸ ἀνάστημά του ἦν εὐλύγιστον καὶ λεπτὸν καὶ ἡ στολὴ τῷ ἔπρεπε θαυμασίως. Ἄμα εἰσῆλθε, διευθύνθη πρὸς τὴν Ἰωάνναν καὶ τῇ προσέφερε σοβαρῶς χεῖρα λευκὴν καὶ ἄδραν. διὰ τὴν ὁδηγήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν.

— Μὰ τὸν Θεόν! κύριε, ἀνέκραξεν ὁ Χριστόφορος, καθίζων αὐτὸν πλησίον του, ἀπέναντι τῆς ἀνεψιᾶς του, ἔπεται νὰ ἐγέλασες πρὸ ὀλίγου, ὅταν σοὶ ὠμίλητα περὶ τοῦ τί θὰ ἐδύνατο νὰ συμβῇ, ἂν πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν συνηντῶντο τὸ θρίκιόν μου καὶ ἡ φρεγάτα σου. μόλις τότε εἶχες γεννηθῇ, πλοίαρχος φρεγάτας εἰς τὴν ἡλικίαν σου! δὲν ἔχασες τὸν καιρὸν σου. καὶ ἤθελες νὰ ἀποθάνῃς, νέε ἀνθρώπε! βεβαίως θὰ ἦν λυπηρὸν, διότι ἂν ἐξακολουθήσῃς 'κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εἰς τὰ τριάκοντα ἔτη θὰ γίνῃς ναύαρχος.

Ὁ Γεώργιος κατὰ πρῶτον μόνον δι' ὠχροῦ μειδιάματος ἀπεκρίθη. ἔπειτα ἐδιηγήθη καθ' ὅλας τὰς λεπτομερείας τὴν συμφορὰν ἣν πρὸ ὀλίγου ἐδοκίμασε· διωρισμένος νὰ ὑπερασπίζηται τὰ συμφέροντα τοῦ ἀγγλικοῦ ἐμπορίου ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Γαλλίας, κατεσχέθη τὴν προτεραίαν ὑπὸ μανιώδους θυέλλης ἥτις ἀφ' οὗ κατέθραυσε τοὺς ἱπτοὺς του, τὸν ἔρριψεν εἰς τὰ τενάγη τὰ πλήρη ὑφάλων καὶ σύρσεων καὶ ἃ διεχώριζον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ. ἐκανονοδόλησε δι' ὅλης τῆς νυκτός. πρὸς τὸ πρῶτ, ὀλίγον πρὸ τῆς αὐγῆς, ἐπειδὴ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευεν εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἀνοίξῃ, κατεβίβασαν τὴν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἅπαν τὸ πλήρωμα, ὀλιγάριθμον ἄλλως τε, ἐρρίφθη εἰς αὐτὴν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἠτοιμαζέτο νὰ καταβῇ, ἀλλὰ τὸ πλοίαριον ἀφηρηπάγῃ βιαίως ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἐκ τῶν αἰφνης ἀνεγερθεῖσων κραυγῶν τῆς ἀμηχανίας, καὶ ἔπειτα ἐκ τῆς σιωπῆς τοῦ θανάτου ἐνόησεν ὁ Γεώργιος ὅτι τετέλεσται· ὅτι ἡ λέμβος ἀνετράπη καὶ ὅτι ἀπώλοντο οἱ ναῦται του καὶ οἱ φίλοι του.

— Ναί, ἀνέκραξεν ἐκεῖνος, ἤθελον νὰ ἀποθάνω, καὶ ταύτην τὴν ὥραν ἔτι, καὶ ἂν θὰ μὲ κατηγορήσετε ὡς ἀγνώμονα, λυποῦμαι διότι μὲ ἐσώσατε! ἤθελον νὰ ἀποθάνω, διότι πάντες οἱ ἐμοὶ ἐπωλέσθησαν καὶ δὲν θὰ ἰδῶ πλέον τὸν ἀγαπητόν μου Ἀλβέρτον, τὸ κάλλιστον μέρος ἐμαυτοῦ· ἤθελον, ἡ καταπιούσα αὐτὸν θάλασσα νὰ γίνῃ τάφος μου, καὶ τὸ πλοῖόν μου μνημεῖόν μου. Φεῦ! αὕτη ἦν ἡ πρώτη μου πλοιαρχία, ἐπρόσθεσεν, ἐρυθριῶν ἐξ εὐγενοῦς αἰσχύνης· ἠγάπων τὴν φρεγάταν μου, ὡς ἀγαπᾷ ὁ ἄνθρωπος πρώτην ἐρωμένην. ἐκείνη ἦν δι' ἐμέ ὡς νέα καὶ ὡραία σύζυγος· θὰ μοὶ ἦν γλυκὺ νὰ ἀπολεσθῶ μετ' ἐκείνης.

— Αὐτὸς ὁ τρόπος τοῦ λέγειν μὲ ἀρέσει, εἶπεν ὁ Ἰωάννης. εἶσαι ἀξιότιμος νέος, ἐπρόσθεσε, τείνων

τὴν χεῖρα πρὸς ἐκεῖνον ὑπεράνωθεν τῆς τραπέζης· ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν κυβέρνησίν σου, Ὡ! ἐκεῖνο εἶναι ἄλλο πρᾶγμα· ὁμιλοῦμεν περὶ τούτου.

— Πῶς ὀλίγον! ἀνέκραξεν ὁ Χριστόφορος, πληρῶν τὸ ποτήριόν του. αἱ φρεγάδες εἰσὶν ὡς αἱ ἐρώμεναι καὶ αἱ σύζυγοι· ἀντὶ μιᾶς ἀπολεσθείσης εὐρίσκομεν δέκα.

— Ὁ Ἀλβέρτος ἐκεῖνος ἦν ἀδελφός σου; ἠρώτησεν ἡ νέα κόρη μετὰ περιεργίας καὶ ἐφέσεως.

— Ἦν φίλος μου· αἱ αὐταὶ κλίσεις. αἱ αὐταὶ συμπάθειαι, αἱ αὐταὶ φιλοτιμίαι μᾶς εἶχον συνενώσῃ παιδιόθεν. εἶχομεν σπουδασθῇ τὰ αὐτὰ μαθήματα· εἶχομεν συμμερισθῇ τοὺς αὐτοὺς κόπους· τόσον ἐγνώριζον ὅλοι τὴν φιλίαν μας, ὥστε θὰ ἐφοβοῦντο νὰ μᾶς χωρίσωσιν· ὅπου ὁ εἰς ἐπορεύετο βέβαιον ἦν ὅτι θὰ πορευθῇ καὶ ὁ ἄλλος· πόσα τερπνὰ ὄνειρα δὲν ἀντηλλαξάμεν μεταξὺ μας ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου μας, κατὰ τὰς αἰθρίας νύκτας, εἰς τὸ ρέγγος τῶν διαστέρων οὐρανῶν! πόσας ἐλπίδας δὲν συγκεράσαμεν μετὰ τοῦ ἐναρμονίου ἤχου τῶν ἀπίστων ἐκείνων κυμάτων ἅπερ ἐμελλον τόσον ταχέως νὰ μᾶς χωρίσωσι! μίαν καὶ τὴν αὐτὴν θέλησιν εἶχομεν· ἡμεῖθα μία καὶ ἡ αὐτὴ ψυχὴ· καὶ ἐν τούτῳ ἐκεῖνος δὲν ὑπάρχει πλέον· καὶ ἐγὼ ζῶ.

Λέγων αὐτὰ, ἐνηγκωνίσθη ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐστηρικμένην ἐπὶ τῶν χειρῶν του, ἐφάνη ὡς νὰ ἐδυθίσθη εἰς ὀδυνηρὰν μελίτην.

— Δυστυχεῖς νέοι! ἀνέκραξεν ἡ Ἰωάννα μετ' ἀνεπιπλάστου οἴκτου.

— Αὐτοὶ οἱ Ἀγγλοὶ ἔχουν καὶ κατὰ καλόν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ἐκκενῶν ποτήριον οἴνου τῆς Βουρδεγάλης.

— Παντοῦ ὑπάρχουν τίμιοι ἄνθρωποι, εἶπεν ὁ Χριστόφορος... Αἱ πλείαρχέ μου, ἐπρόσθετεν αὐτὸς, πλήττων ἐπὶ τοῦ ὤμου τὸν Γεώργιον, μὴν παραδίδεσαι τόσον εἰς τὴν θλίψιν· εἶσαι νέος, καὶ πιθανὸν ἐπομένως νὰ ἀπολέσῃς ἔτι πολλὰ πλοῖα καὶ πολλοὺς φίλους· ὁ ἄνθρωπος τῆς θαλάσσης πρέπει νὰ ἦναι ἑτοιμος εἰς ὅλα· γνωρίζεις τὴν παροιμίαν· μωρός ὅστις πιστεύεται εἰς τὴν θαλάσσαν καὶ εἰς τὰς γυναῖκας· ἐγὼ ὅστις σὲ ὁμιλῶ εἶδα πολλὰς δεινὰς περιστάσεις· ἔχομεν ἕνα κοινὸν ἐχθρὸν· ὁ ὠκεανὸς ἀν' σοῦ ἀρῆρσεν ἕνα φίλον, ἀρῆρσεν ἀπὸ ἡμᾶς τὸν γέροντα πατέρα μας καὶ τὸν νέον ἀδελφόν μας· γαμίσατε τὰ ποτήριά σας· θέλω νὰ προπῖωμεν εἰς μνήμην τῶν ὧν ἡγαπήσαμεν.

Ὁ Γεώργιος ἠγέρθη καὶ ἑτοιμος νὰ φέρῃ εἰς τὰ χεῖλη του τὸ ποτήριον ὅπερ εἶχε πληρώσῃ ὁ Χριστόφορος.

Εἰς τὴν μνήμην τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ σωτῆρος μου! εἶπε, καὶ εἶθε νὰ κατέλθωσιν ἐπ' αὐτῆς τῆς φιλοξένου οἰκίας ὅλοι αἱ εὐλογίαι τοῦ οὐρανοῦ!

Ὁ Ἰωάννης, ὁ Χριστόφορος καὶ ἡ νέα κόρη εἶχον ἐγερθῇ συγχρόνως.

— Εἰς τὴν μνήμην τοῦ Ἀλβέρτου ὅστις ἦν ὁ φίλος τοῦ ξένου μας! ἀπεκρίθη ὁ Χριστόφορος, καὶ εἶθε

νὰ καταβῶσιν ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ Γεωργίου ὅλαι αἱ θυμηδαὶ καὶ ὅλαι αἱ παρηγορίαι τοῦ κόσμου!

— Εἰς ὑγείαν καὶ σοῦ, ἐπρόσθεσεν ὁ ἀξιωματικὸς, χαιρετῶν τὴν Ἰωάνναν μετὰ σεβαστῆς εὐγενείας, καὶ σοῦ, νέα καὶ ὡραία κόρη ἦτις, διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τὰς ἐκφράσεις παλαιοῦ τινος Ἀγγλοῦ ποιητοῦ, εὐρίσκεται μεμιγμένη μετὰ τῶν παιθίμων αὐτῶν ἀναμνήσεων ὡς μύρτος ἠθισμένη μετὰ τῶν ἀμαυροχρῶν κυπαρίσσω!

Μετὰ τούτους τοὺς λόγους ἐκάθησαν πάλιν ὅλοι, καὶ ἡ συνομιλία ἔλαβε τὸν ροῦν τῆς· ὁ Γεώργιος ὠμίλει τὴν γλῶσσαν τῶν ξενοδόχων τοῦ μετ' ἀξιοσημειώτου εὐκολίας, καὶ ἡ ξένη προφορὰ ἦν συνεμίγνυνεν ἐδιδεν ἀνεξήγητον τινὰ χάριν εἰς ἐκάστην τῶν λέξεών του.

Ἐν τούτοις ἡ νέα κόρη τὸν ἐθεώρει μετ' εὐκόλως κατανοουμένης ἐκπλήξεως. ἡ Ἰωάννα εἶχεν ἀνατραφῇ εἰς τὸ κατὰ τῆς Ἀγγλίας μῆκος. ἐκ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς ἦν ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Χριστόφορος εἶχον δώσῃ εἰς τὴν ἀνεψίαν των, ἡ Ἀγγλία ἕως τότε ἦν ὡς πρὸς ἐκείνην τὸ ἄπιστον Ἀλβιον, ἡ πατρίς τοῦ Χούδσωνος Λόου, κλωβίον σιδηροῦν ἐν ᾧ ὁ αὐτοκράτωρ Ναπολέον εἶχεν ἀποθάνῃ μαραινόμενος, νῆσος θηρίων καὶ ἀνθρωποφάγων, φωλιὰ δρεων ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης. πρὸς τούτοις ἐγνώριζεν ἐκ νηπιότητός της ὅτι ὁ πατήρ της εἶχε θανατωθῇ ὑπὸ τινος ἀξιωματικοῦ τοῦ Ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ. τέλος ἐνόμιζον ἀφελῶς μέχρι τούδε ὅτι ὅλοι οἱ ναυτικοί, πλὴν μόνον εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Βύρωνος, ἐδλασθήμουν, ἔπινον, ἐκάπνιζον, εἶχον πλατείας χεῖρας, γονδρὴν κοιλίαν, μικρὸν γένειον, καὶ ὠμορίαζον ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸν πρώην ὑποπλοίαρχον τοῦ βρεικίου ἡ Ἀνδρείο. ὥστε δυνάμεθα εὐκόλως νὰ φαντασθῶμεν τὸ ἀπροσδόκητον θέλημα δι' οὗ περιεκύκλωσεν εὐθὺς κατὰ πρῶτον τὰ βλέμματα τῆς ἡ εἰς τὸ Κροτ-Δὸρ ἐμφάνις τοῦ Γεωργίου. τὰ πάντα ἐν αὐτῷ τὴν ἐξέπληττον. τὰ πάντα τὴν ἐξέριπτον εἰς ἀφελεῖς ἀπορίας καταντῶσας σχεδὸν εἰς ἑκτασιν. τὴν εὐφράδειαν τῆς ὁμιλίας του, τὴν διακεκριμένην του συμπεριφορὰν, τὴν κομψότητα τῆς φτυσιγνωμίας του τὴν ὠχρότητα τῆς ἐφέως του, τὸ κυτνὰ χροὺν τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ μέχρι καὶ τῆς ἀριστοκρατικῆς λευκότητος τῶν χειρῶν του, τὰ πάντα παρετήρει, τὰ πάντα ἐξέταζε μεθ' ἀγνῆς περιεργίας παιδίου, ὡς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος νὰ μὴν ἦν τοῦ γένους τοῦ Χριστοφόρου καὶ τοῦ Ἰωάννου.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ γεύματος ὁ Γεώργιος, ἀνευ παραιτέρω βραδύτητος, ὑπῆγε νὰ καθυποβάλλῃ τὴν ἐκθεσίαν του εἰς τὸν Ἀγγλον πρόξενον ἐδρεύοντα εἰς Ἀγίον Βριεύκον. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης τὸν συνώδευσαν καὶ ἐπιβιβαίωσαν τὴν ἐκθεσίαν του διὰ τῆς μαρτυρίας των, καθὼς συνήθως γίνεται εἰς παρομοίας περιστάσεις, ἀπεφασίσθη ὅτι ὁ Γεώργιος ὄφειλε νὰ περιμεῖνῃ διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῆς ναυαρχίας, διὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πρώτου διὰ τὴν Ἀγγλίαν ἀποπλεύσαντος πλοίου. ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ πρόξενος προσέφερεν εἰς αὐτὸν τὴν φιλοξενίαν. ἀλλὰ μὴ θέλων νὰ δυσχερεστήσῃ τοὺς Λεγόν οἱ ἐνθέρμως ἐπέμενον νὰ ἐπιστρέψῃ μετ' αὐτῶν,

ὁ Γεώργιος παρεκάλεσε νὰ τῷ ἐπιτραπῇ νὰ καταστήσῃ τὴν διαμονὴν του εἰς τὸ Κοστ-Δὸρ ὅπου ἄλλως τε καὶ ἡ παρουσία του ἦν ἀναγκαία, διὰ νὰ πασχῇ νὰ σώσῃ τὰ λείψανα τοῦ πλοίου, ἐὰν ὑπῆρχον.

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας τελετὴ περιπαθῆς ἔλαβε χώραν εἰς Βιγνίκ. κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς νυκτὸς οἱ τρεῖς Λεγόρ, ἡ Ἰωάννα καὶ οἱ ὑπηρεταὶ των συνώδιον τὸν Γεώργιον εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦ χωρίου. ἐν ᾧ ἐθαδίζον παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ὁ ἀξιωματικὸς παρετήρησε τὰ βράκη τοῦ σημαίας του ἄπὸρ ἢ θάλασσαν εἶχε καταθέσθαι ἐκεῖ. τὰ ἀνέλαβε, τὰ ἐρίλησε θλιβερῶς καὶ τὰ ἐθεσεν εὐσεβῶς ἐπὶ τῆς καρδίας του. διὰ τῶν φροντίδων τοῦ Ἰωσήφ ὅλα τὰ πτώματα συναχθέντα ἐκ τῆς ὀχθῆς εἶχον κομισθῇ εἰς λάκκον κοινόν, σκαφέντα κατὰ τὴν μᾶλλον προσεγγίζουσαν εἰς τὸν ὠκεανὸν γωνίαν τοῦ κοιμητηρίου, ὃ γέρον ἐφημέριος ἀνέγνω ὑπὲρ ἐκείνων τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἐπὶ ζωῆς των ἦσαν καθολικοὶ ἢ διαμαρτυρούμενοι. ἐκεῖνος ὁ ἴδιος, ἐφ' οὗ τοὺς εὐλόγησεν εἰς τὸ τελευταῖον των ἄσυχον, ἔρριψεν ἐπ' αὐτῶν τὴν πρώτην πτυὰδα τοῦ χώματος. ὁ Γεώργιος ἔρριψε τὴν δευτέραν. ἀφ' οὗ ὁ νεκροθάπτης ἐταλείωσε τὸ ἔργον του, ἐν μέσῳ τῆς σιωπῆς καὶ τῆς συννοίας τῶν παρεστώτων ὁ Γεώργιος ἐπηξεν ὁ ἴδιος ἐπὶ τῆς καλυπτούσης τοὺς ἀδελφούς του νεοσκάπτου γῆς σταυρὸν ξύλινον περὶ ὃν ἐτύλιξε τὰ βράκη τῆς Ἀγγλικῆς σημαίας. ἀφ' οὗ δὲ τοῖς ἀπέδωκε τὸν ὕστατον ἀποχαιρετισμόν, ἐμακρύνθη ἐρπιδυπορῶν, καὶ ἡ μικρὰ συνοδία διευσθύνθη πρὸς τὴν οἰκίαν.

Τὸ δεῖπνον ἦν σύντομον, θλιβερόν καὶ σιωπηλόν, καὶ ἀληθὲς ἐπικήδειον δεῖπνον. ἄλλως τε, ἐκτός των πενθίμων ἐντυπώσεων ἃς εἶχον συναισθανθῇ, πάντες οἱ συνδαιτημονες ἦσαν ἀπειρηκότες. αἱ παρελθούσαι καὶ νύκτες καὶ ἡμέραι ἦσαν τραχεῖαι καὶ ἐπίπονοι πρὸς πάντας. μὴ ζωογονούμενος πλέον ὑπὸ τοῦ ὑπερτάτου αἰσθήματος τῶν ὧν πρὸ μικροῦ ἐξεπλήρωσε χρεῶν, ὁ Γεώργιος μόλις ἐκρατεῖτο εἰς τοὺς πόδας του.

Ἡ Ἰωάννα μόνη δὲν ἠεθάνετο κάματον. ἡ ψυχικὴ συγκίνησις καὶ ἡ περιέργεια, ἡ τέρψις τοῦ καινοφανοῦς, τὸ θελγητρὸν τοῦ ἀγνώστου εἶχον ὑπερισχύσει κατὰ τοῦ κόπου. ἀποσυρθεῖσα εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἀντὶ νὰ ζητήσῃ νὰ ἀναπαυθῇ, ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ ἐπηγκωνισμένη ἐπὶ τοῦ στηρίγματος τοῦ παραθύρου της, θεωροῦσα τὴν ἀναπτυσσομένην ἐνώπιόν της μαγικὴν εἰκόνα. ὁ κλύδων εἶχε κατευνασθῇ. ἡ σελήνη ἀνέτελλε πλήρης καὶ φωταυγὴς εἰς τὸ κυανοῦν τοῦ γαληνιάσαντος οὐρανοῦ. ὁ ὠκεανὸς ἀπεσύρετο τῶν αἰγιαλῶν του, καὶ ἐλκόμενος, ἐξώγαυ τὸ εἰσέτι τεταραγμένον στήθος του, ὡς διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ κρεμασθῇ εἰς τὰ χεῖλη τῆς ὠχρᾶς ἐρωμένης τῆς. κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ Ἰωσήφ ἠγρύπνει καὶ αὐτός, αἰσθανόμενος δυσθυμίαν καὶ στενοχωρίαν ἣν δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ἐξηγήσῃ. ὡς ἡ Ἰωάννα αὐτῶ καὶ αὐτὸς εἶχε καταπλαγῇ ἐκ τῆς διακεκριμένης ἀξιοπρεπείας τοῦ Γεωργίου. πολλάκις ἐν τῷ διαστήματι τῆς ἑσπέρας παρετήρησε τὰ βλέμματα τῆς ἀνεψιάς του προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ νέου ξένου, καὶ ἐπασχε χωρὶς νὰ ἐννοῇ διατί.

Ἡ Ἰωάννα ἠγρύπνησε κατὰ πολὺ μέρος τῆς νυκτὸς.

ὅταν δὲ τέλος πάντων ὁ ὕπνος ἐκλείσῃ τὰ βλέφαρά της, εἶδε νὰ διέλθωσιν εἰς τὰ ὄνειρά της ὑπὸ γαλακτῆρας κακούς καὶ συγκεχυμένους, οὓς ὁμῶς ἐνόμισεν ὅτι γνωρίζει, ὅλοι οἱ χαρίαις τύποι οὓς τὰ βιβλία προσφάτως τῇ εἶχον ἀνακαλύψῃ.

Δ'.

Τὴν ἐπιούσαν ἡ Ἰωάννα ἠγέρθη περὶ τὸν ὄρθρον. ἤνοιξε τὰ παράθυρόν της. ὁ ἀήρ ἦν γλυκὺς καὶ ὁ οὐρανὸς καθαρὸς. ὁ ἥλιος ὑπέσχετο μίαν ἐκείνων τῶν τερπνῶν ἡμερῶν τοῦ χειμῶνος αἵτινες φαίνονται ὡς νὰ προμηνύωσι τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἔαρος. πλὴν τῶν ὑπηρετῶν ὅλοι ἐκοιμῶντο εἰσέτι εἰς τὴν οἰκίαν. ἐπὶ προφάσει τοῦ νὰ διασκεδάσῃ μέχρι τῆς ὥρας τοῦ προγεύματος ἡ νέα κόρη ἐνεδύθη τὴν ἀμαζονικὴν της ἐσθῆτα, διέταξε καὶ ἠτοιμάσαν τὸν πυρρὸν ἵππον της καὶ ἀνεχώρησε ὁρμαίως, συνοδευομένη ἤδη ὑπὸ τοῦ Ἰθῶνος ὃς τὴν ἠκολούθησεν ἐριππος καθ' ὃς εἶχε λάβῃ διαταγὰς παρὰ τοῦ Ἰωσήφ μετὰ τὴν τελευταίαν ἱππασίαν τῆς παιδείας. ἐπέτα ἐκείνη ζωηρὰ καὶ ἑλφρὰ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς. ποτὶ δὲν εἶχεν αἰσθανθῇ ἑαυτὴν τόσον ἥσυχον καὶ τόσον εὐθυμον. [διατί; τὸ ἠγνῶει καὶ δὲν τὸ ἐξέταζε; κατὰ τινα ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Κοστ-Δὸρ παρετήρησεν ἐκείνη μακρόθεν τὸν Γεώργιον ὅστις ὀρθὸς καὶ ἀκίνητος ἐθεώρει μετὰ μελαγχολίας τὴν θάλασσαν, τὴν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν λείαν ὡς κάτοπτρον. ὃς ἐξηγήσῃ ὅστις δύναται τὰς μανταίας τῶν νέων ἐκείνων καρδιῶν! οὐδεὶς τῶν ὑπηρετῶν εἶχεν ἰδῆ νὰ ἐξέλθῃ ὁ ξένος. ἐδύνατο νὰ ὑποτεθῇ ὅτι μετὰ τὸν κάματον τῆς προτεραίας ὁ Γεώργιος εἰσέτι ἀνεπαύετο; καὶ ὁμῶς, ἀγνοοῦσα πῶς, ἡ Ἰωάννα, ἀναχωρήσασα, ἦν βεβαία ὅτι θὰ τὸν συναντήσῃ. εἰς τὸν ἦχον τοῦ καλπάζοντος καὶ πλησιάζοντος ἵππου ὁ Γεώργιος ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶδε τὴν νέαν κόρην ἐρχομένην πρὸς αὐτόν, ὠραίαν, ὑπερήφανον καὶ χαρίεσαν ὡς ἡ Ἀρτεμις τοῦ ἀγγλοῦ ποιητοῦ. εἰς ἀπόστασιν τινῶν βημάτων ἀπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ ὁ ἵππος τῆς Ἰωάννης ὀρθώθη ἐκ τῆς σχεδὸν ἀνεκαιοθήτου θλίψεως τοῦ χαλινοῦ, καὶ ἔμεινεν ἔπειτα ἀκίνητος κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπισχέσεως.

Μετὰ τὴν ἀμοιβαίαν ἐκφρασιν τῶν εἰς τοιαύτας συναντήσεις ὀφειλομένων προσρήσεων — Κύρ Γεώργιε; εἶπαν ἡ νέα κόρη, βεβαίως εὐαριστεῖσαι μᾶλλον ἐπὶ καταστρώματος πλοίου παρὰ ἐπὶ ἐριππίου. καὶ ὁμῶς ἂν δὲν σοὶ ἀπῆρσθε νὰ καλπάζῃς ὀλίγον μετ' ἐμοῦ, θὰ σοὶ προέτεινον νὰ λάβῃς τὸν ἵππον τοῦ Ἰθῶνος καὶ νὰ με συνοδεύτῃς. θὰ προεβαίνομεν μέχρι τοῦ Βιγνίκ καὶ θὰ ἐπιστρέφομεν ὁμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν.

Μετὰ τούτους τοὺς λόγους, ὁ Ἰθῶν ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχε φθάσῃ τὴν νέαν κυρίαν του, ἀπέβη τοῦ ἵππου, καὶ ὁ πλοίαρχος ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ ἐριππίου μετὰ τινος χάριτος. σχεδὸν δὲ ἀμέσως οἱ δύο ἵπποι προέβησαν συγχρόνως καὶ ἠκολούθησαν τὴν δίκην ταινίας ἐλικοειδοῦς διαγραφομένην ἐπὶ τῆς ἀκτῆς στενὴν παράδον. ἡ Ἰωάννα παρετήρησεν ἐκ πρώτης ἀρχῆς ὅτι δι' ἀξιωματικὸν τοῦ ναυτικοῦ ὁ Γεώργιος

ἦν χαριέτατος ἱππεύς, καὶ ὅτι ὅσον διὰ τὴν κομψότητα ἐδύνατο εὐκόλως νὰ τὴν διδάξῃ εἰς τὸν θεῖον της Ἰωάννην· ἀφ' οὗ ἐκάλπασαν στιγμαὶς τινὰς ἐν σιωπῇ, ἐδράδουναν τὸ δῆμα τῶν ζώων των, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ συνομιλῶσιν. ἡ Ἰωάννα ἐδιηγήθη ἀφελῶς τὴν ἱστορίαν τοῦ Κοετ-Δὸρ καὶ τὸν παράδοξον τρόπον δι' οὗ εἶχεν ἐνατραφῇ. σοβαρύτερος καὶ μᾶλλον συνεσταλμένος ὁ Γεώργιος οὐδὲν ἐδιηγήθη περὶ τῆς ζωῆς του. συνέπεσε δὲ νὰ ἔχωσι τὰς αὐτὰς κλίσεις, τὰς αὐτὰς ἐρέξεις, τὰς αὐτὰς συμπαθείας. ἡ Ἰωάννα δὲν ἦν ὅλως ξένη εἰς τὴν Ἀγγλικὴν φιλολογίαν. ὁ Γεώργιος κατεῖχεν ὀλίγον τῆς γαλλικῆς φιλολογίας. ἐξέφρασαν ἀμοιβαίως πρὸς ἀλλήλους τὰς ιδέας των καὶ τὰ φρονήματά των. ἀναρίθμητα εἰσὶ τὰ ἀρτιγενῆ πάθη εἰς ὅσα οἱ συγγραφεῖς συνήργησαν. αἱ καρδίαι συναντῶνται ἐν τῇ αὐτῇ συμπαθείᾳ, καὶ ὅ,τι δὲν τολμῶσι νὰ ἐκφράσωσι μεταξὺ των τὸ ψάλλει ὁ ποιητής.

Ἀφ' οὗ ἀνέβησαν ὑψώμα ἱκανῶς ἄναντες, ἐστάθησαν διὰ νὰ ἀναπνεύσωσιν οἱ ἵπποι των ἐπὶ ὁροπεδίου ἀφ' οὗ ἐφαίνετο μεγάλη ἔκτασις τόπου. ἡ θάλασσα ἀφ' ἑνὸς μέρους, ἀγροὶ σχοίνων καὶ ἐρύκης ἀφ' ἑτέρου, ἐνταῦθα τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ Βιγνίκ, ἐκεῖ κάτω ὁ ὀγκώδης πύργος τοῦ Κοετ-Δὸρ· εἰς τὴν θέαν ταύτην, εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς προσόψεις ἐν ᾗ ἡ νέα κόρη ἔψηχε διὰ τῆς χειρὸς τὸν νευρώθη αὐχένα τοῦ πυρρόυ της, ὁ Γεώργιος ἀπέλυσε τὸν χαλινὸν ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ἵππου του, καὶ περιέφερε περὶ ἑαυτὸν βλέμμα κατάπληκτον καὶ σκεπτικόν. ἀπορήτασα διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ συνοδοιπόρου της, ἡ Ἰωάννα τὸν ἠρώτησε τὸ αἶτιον.

Δυσκόλως δύναμαι νὰ σοὶ τὸ ἐξηγήσω, νέα κυρία, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, συστέλλων εἰς τὴν χεῖρα του τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου του. ἀλλὰ οὐ ἡ ἰδία δὲν ἐδοκίμασες ποτὲ τὸ ὅπερ ἐγὼ δοκιμάζω ταύτην τὴν ὥραν; δὲν σοὶ συνέβη ποτὲ νὰ στοχασθῇς ὅτι πρὶν ἐνδουθῇς τὸ ὠραῖον τοῦτο περικάλυμμα εἶχες ζήτησιν ἐπὶ ἄλλης γῆς καὶ ὑπὸ ἄλλους οὐρανοὺς; δὲν ὑπάρχουσιν ἀρώματα καὶ ἁρμονίαι ἐγείρουσαι ἐνίοτε ἐν σοὶ ἀναμνήσεις συγκεχυμένας μυστηριώδους τινος πατρίδος; βλέπουσά με κατάπληκτον καὶ σκεπτικόν μοὶ ἐρωτᾷς τί συμβαίνει ἐν ἐμοί; ὅπερ θὰ συμβῇ ἐν σοὶ, ὠραία παιδίτκη, ὅταν θὰ ἴδῃς αὐθις τὸν οὐρανόν. φαντάζομαι ὅτι γνωρίζω τούτους τοὺς τόπους οὗς βλέπω ἤδη κατὰ πρῶτον φαντάζομαι ὅτι ἡ ψυχὴ μου, πρὶν ζωογονήσῃ τὸ σῶμα ὅπερ κατοικεῖ σήμερον, περιπλανήθη ἄλλοτε ἐπὶ τῶν ἐρήμων τούτων αἰγιαλῶν, ἐπὶ τούτων τῶν μεμονωμένων τόπων... Δὲν ἀνέπνευσα ἤδη τῶ ὄντι τὰ δρυμέα ἀρώματα αὐτῆς τῆς ἀγρίας φύσεως; ἐπρόσθεσεν εἰσπνέων μετὰ βραδύτητος τὴν ὁσμὴν τῶν ἐρυκῶν καὶ τῶν σπάρτων μεμιγμένην μετὰ τῶν ἀναθυμιάσεων τῆς θαλάσσης. καὶ οὕτω, παράδοξον πρᾶγμα ἰδοῦ· αἱ εἶδον νὰ λευκαίνεται εἰς τὸν ὀρίζοντα αἰγιαλὸς ἄγνωστος, ἤρθάνθη τὴν καρδίαν μου πάλλουςαν. καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου δακρύοντας, ποτὲ δὲν ἐπλησίασα εἰς ξένην γῆν, χωρὶς νὰ ἐπιθυμήσω νὰ γονυπετήσω παρευθὺς καὶ νὰ τὴν ἀσπασθῶ περιπαθῶς, ὀνομάζων αὐτὴν μητέρα μου.

— Τὸν μυστηριώδη ἐκείνον τόπον ἐν ἐνθυμούμεθα δὲν πρέπει νὰ τὸν ζητῶμεν ἐδῶ κάτω, κύρ Γεώργιε, εἶπε σοβαρῶς ἡ νέα κόρη, ἀναπλωοῦσα τὰ εὐσεβῆ μαθήματα τοῦ Ἰωσήφ.

— Εἶναι ἀληθές, κόρη, ἐπρόσθεσεν ὁ Γεώργιος μετὰ θλίψεως· οἱ δυστυχεῖς καὶ οἱ ἐξόριστοι δὲν εἰχουσι πατρίδα ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ Ἰωάννα ἐνόησεν ὅτι θλιβερόν τι μυστικὸν ὑπῆρχεν εἰς τὴν τύχην τοῦ ξένου της. δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ. ἀλλὰ τὰ βλέμματά των συνηντήθησαν, καὶ ὅταν ἐπέστρεψαν εἰς τὸ Κοετ-Δὸρ, δισμὸς ἀόρατος ὑπῆρχεν ἤδη μεταξὺ ἐκείνων τῶν δύο ψυχῶν.

Ἡ παρουσία τοῦ Γεωργίου ἔδωκε νέαν ζωὴν εἰς τὴν οἰκίαν. τὰ γεύματα ἐγιναν μᾶλλον ἐμψυχωμένα. αἱ συνομιλίαι χαροποιούσαι συνέτεμον τὰς ἐσπέρας. ὁ Γεώργιος πολλοὺς τόπους περιηγήθη, πολλὰ εἶδε, πολλὰ παρατήρησεν· ὑπὸ φλέγμα κατ' ἐπιφάνειαν, ὑπὸ θλίψιν πραγματικὴν κατὰ βάθος ἐκρυσταλλήσκει καρδίαν γοργὴν εἰς ἐνθουσιασμόν, πνεῦμα εὐκολόν καὶ ἐνίοτε πρόσχαρον. κατὰ τὰς ἐνεργητικὰς ἐκφράσεις τοῦ Χριστοφόρου, ἦν Γάλλος ἐρράσμενος εἰς δέσμα Ἀγγλου. ἐν ἐκείνῳ ἄλλ' ὅμως ἡ διάχυσις καὶ ἡ εὐθυμία συνεκρινῶντο μετὰ μακρᾶς ἔξωθεν συστολῆς καὶ μελαγχολίας. ποτὲ δὲν ὠμίλει περὶ ἑαυτοῦ. σπανίως ἐτίθειτο εἰς τὴν σκηνὴν. ἐδιηγεῖτο δὲ χαριέντως τὰς περιηγήσεις του εἰς μακρυνοὺς τόπους. ἂν καὶ νέος ἐτι, εἶχε πλεῖστη εἰς ὅλας τὰς θαλάσσας, καὶ εἶχε παραμεύῃ ὅλας τὰς ἡπείρους. αἱ πάγοι τῆς Νορβεγίας, οἱ αἰγιαλοὶ τοῦ Βοσπόρου καὶ αἱ ὀχθαὶ τοῦ Ἰνδοῦ ἦσαν ἐπίσης συνήθη εἰς ἐκεῖνον ὡς εἰς τὴν Ἰωάνναν αἱ σπιλάδες τοῦ Ὠκεανοῦ αἱ ἐκτεινόμεναι ἀπὸ τοῦ Κοετ-Δὸρ εἰς τὸ Βιγνίκ. ἐγνώριζε τὸν παλαιὸν κόσμον καθὼς ἐπίσης καὶ τὸν νέον κόσμον. εἶχεν ἐπισκεφθῇ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου καὶ τὰ δάση τῆς νέας Ἀμερικῆς. ἔλεγεν ὡς ποιητὴς ὅ,τι εἶχεν ἴδῃ, ὅ,τι εἶχεν αἰσθανθῇ. εἰς ὅλα δὲ αὐτὰ τὰ διηγήματα τὸ ὄνομα τοῦ Ἀλβέρτου συνεμίσγνυτο ἀκαταπαύστως, καὶ ἡ Ἰωάννα ἤκουεν ὡς κρεμαμένη εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ξένου.

Ἐπειτα ἤρχοντο αἱ παλαιαὶ περὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας διενέξεις. εἰς τοῦτο κυρίως τὸ στάδιον ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης ἐνησμενίζοντο νὰ φέρωσι τὸν ξένον των. ὑπεστήριζεν ἐκεῖνος τὴν τιμὴν τῆς Βρετανικῆς σημαίας, ἀλλ' ὑπεδείκνυνεν ὅτι ἡ καρδία του ἦν ὑπὲρ τῆς Γαλλίας, ἡγάπα ὅλας τὰς δόξας της, ἐσέβετο ὅλας τὰς δυστυχίας της, καὶ σχεδὸν πάντοτε, ἀπ' ἐναντίας τῶν ἐλπίδων των, ὁ Χριστοφόρος καὶ ὁ Ἰωάννης εὕρισκον ἐν αὐτῷ συνήγορον ἀντὶ ἀντιδίκου. ὁ Γεώργιος εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς ἀμφισβητήσεις ἐδείκνυε κομψότητα σχημάτων, ὕψος ἰδεῶν καὶ εὐγλωττίαν ἀγέρωχον ἐξ ᾧ ἐξήπτετο κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον ἡ φαντασία τῆς Ἰωάννης καθ' ὅσον δὲν τὴν εἶχον ποσῶς συνηθίσῃ εἰς τὰ τοιαῦτα.

Καθήμενος ἐμπροσθεν τῆς ἐστέας, ὁ Ἰωσήφ σπανίως ἐλάμβανε μέρος εἰς αὐτὰς τὰς συνομιλίας· ἔχων τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων του, τοὺς πόδας ἐπὶ τῶν πυριστατῶν, ὑπὲρ ἄλλοτε τεθλιμένος καὶ σκεπτικός, παρατήρει ἀμοιβαδὸν μετὰ μυστικῆς συναι-

σθήςσεως ἀθυμίας καὶ ζηλοτυτίας τὸν Γεώργιον καὶ τὴν Ἰωάνναν ἥτις εἶχεν ἤδη ὀφθαλμοὺς καὶ ὦτα διὰ τὰ βλέπει καὶ τὰ ἀκούει μόνον τὸν νέον ἀξιωματικόν. ἀμφότεροι ἦσαν νέοι καὶ εὐεῖδεις καὶ ὁ δυστυχὴς Ἰωσήφ θεωρῶν καὶ τοῦτον καὶ ἐκείνην, δὲν ἠδύνατο νὰ μὴν αἰσθανθῇ συγχίνησιν θλίψεως καὶ φθόνου. ἔπασχε. πῶς νὰ μὴν πάσχη; ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ ξένος ἐκεῖνος διέβη κατὰ πρῶτον τὸ κατώφλιον τοῦ Κοετ-Δὸρ, μόλις ἡ ἀχάριστος εἶχε διὰ τὸν θεῖον τῆς λέξεως τινὰς εὐμενεῖς καὶ τινὰ εὐνοϊκὰ μειδιήματα. ὁ Γεώργιος τὴν ἀπερρόφοι ὁλόκληρον, καὶ ὁ Ἰωσήφ ἦν ἡδη βασιλεὺς ἐκθρονισμένος ὑπὲρ αὐτὴν τὴν ἰδίαν στέγην ἐν ᾗ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον εἶχε κρατήσῃ τὸ διπλοῦν σκηπτρον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς νοήσεως. φεῦ! ἡ θεὰ ἐκείνων τῶν δύο νέων καρδιῶν αἵτινες ἠρῶντο χωρὶς νὰ τὸ ἐκφράζωσι καὶ ἴσως χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζωσιν ἀνεκάλυψεν εἰς αὐτὸν καθ' ὅλην του τὴν ἐκτασιν τὸ πάθος τῆς καρδίας του ὅπερ εἰσέτι ἠγνόει. τὸ ἐγνώρισε τέλος, τὸ μυστικὸν τοῦ παραδόξου ἐκείνου πάθους ὅπερ ἀπὸ τινος καιροῦ ἐτάραττε τὴν ἐγγήγορσιν του καὶ τὸν ὕπνον του. κατησχυμένος καὶ ἀθλιός, γονυπετῶν πᾶσαν ἐσπέραν ἐμπροσθεν τοῦ προσευχητηρίου του, ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τοῦ οὐρανοῦ. οἱ δὲ ἄλλοι δύο Λεγὸφ οὐδὲν παρετήρουν οὐδὲν ὑπώπτευσαν. ὁ ξένος τῶν τοὺς ἔτερπε, καὶ βλέποντες τὴν ἀνεψιάν τῶν ἀναλαβοῦσαν τὴν εὐθυμίαν τῆς, ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης, χωρὶς νὰ φοβηθῶσι τι περὶ αὐτῶν, ἀνέλαβον τὴν ἀσφάλειάν τῶν. παρίστων οὕτω καὶ οἱ τρεῖς, χωρὶς νὰ τὸ ὑποπτεύωσι, τὸ πρόσωπον ὁ μὲν Ἰωσήφ ἐραστοῦ ἀπατηθέντος καὶ ζηλοτύπου, ὁ δὲ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης δύο συζύγων εὐπίστων καὶ τυφλῶν.

Ἐχρειάζετο ὅλη ἡ ἀπειρία ἣν εἶχον οἱ δύο ἐκεῖνοι ἄνθρωποι περὶ τοῦ ἐρωτικοῦ πάθους οὐ μόνον διὰ τὰ μὴ βλέπωσιν οὐδὲν τῶν συμβαινόντων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ μὴ προϊδῶσιν, ἅμα μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Γεωργίου εἰς τὸ Κοντ-Δὸρ τὸ τί ἀναγκαίως ἐμελλε νὰ συμβῇ. ναί, θεαίως, ἠρῶντο ἐκεῖναι αἱ δύο καρδίαι. πῶς ἐδύνατο νὰ γίνῃ ἄλλῃως; πρὸ πολλοῦ ἡ Ἰωάννα ἦν ἐορὰ ἐτοίμη διὰ τὸν ἔρωτα. εἰσῆρχετο εἰς τὴν ἡλικίαν ἐκείνην καθ' ἣν ὁ ἔρως εἶναι ὡς φλόξ ἀνήσυχος ζητοῦσα νὰ κατασταθῇ. ἠγγίζειν εἰς τὴν ἐωθινήν ἐκείνην ὥραν καθ' ἣν τὸ ξανθὸν σμήνος τῶν ὀνείρων μας ἐπιπίπτει εἰς τὴν πρώτην παρουσιαζομένην κυψέλην, καθ' ἣν ἀτπαζόμεθα ὡς ἄγγελον καταπτάντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸ πρῶτον ὑπὸ τῆς τύχης ἢ τῆς θείας προνοίας πεμπόμενον ὄν. ἡλικία ὡραία! ὥρα τάχιστα ἀριπταμένη! ἡ νεότης εἶναι ὡς δένδρον ἠνθισμένον ἐπὶ χαίλους ὁδοῦ. ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ πρώτου ὑπὸ τοὺς κλάδους του καθημένου ὁδοιπόρου τινάσσει τὴν δρόσον του, τὰ πλάσματα τῆς φαντασίας του καὶ τὰ ἀρώματά του.

Ἄρα, εἰς τὴν ἣν ἡ Ἰωάννα εὐρίσκετο ἀκμὴν ὁ πρῶτος ἐρχόμενος θὰ εἶχεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ πιθανότητος τοῦ νὰ ἀπορρόφήσῃ τὸν ὑπερχειλῆ ἐκεῖνον χυμὸν ὅστις ἐζήτει νὰ ἐκχυθῇ. συνέβη δὲ ὅτι ἡ εἰμαρμένη ἐδοθήθη αὐτὴν τὴν παιδα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ὀνείρων πολήσεών της καὶ ἡ φαντασία της οὐδὲν πλάσμα

εἶχε πλέον νὰ προσθήσῃ εἰς τὴν ὀντότητα. οὐδὲν ἔλειπεν, οὔτε καὶ ἡ ἐπὶ σκηνῆς παράστασις ἥτις ὑπερέβη κατὰ πολὺ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ποιητοῦ. ἡ ζοφερά νύξ, ἡ μανιώδης θάλασσα, τὸ τηλεβόλον συμμιγνύον τὴν τρομερὰν καὶ πομπώδη φωνὴν του μετὰ τῶν μυκηθμῶν τοῦ κλύδωνος, φρεγάτα ἐξοκείλατα πρὸ τοῦ αἰγιαλοῦ, ὁλόκληρον τὸ πλήρωμα καταβρογθοῦσιν ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὁ πλοίαρχος μόνος ἀποσπασθεὶς ἄκων τοῦ ἐτοίμου νὰ τὸν καταπίῃ θαλάσρου, τοῦτο ἦν θεαίως πλέον τοῦ ὅπου ἐχρειάζετο διὰ τὰ κινήσῃ καρδίαν φανταστικὴν καὶ νὰ τὴν διαθέσῃ ὑπὲρ τοῦ ἥρωος τοῦ τοιοῦτου δράματος. πρὸς ἐπισφράγισιν τῶν τοσοῦτων γοητειῶν ὁ ἥρωος ἐκεῖνος εἶχεν ἐν ἑαυτῷ ὅλον τὸ ξένον τῆς θεσιῶς του. ἦν νέος, ἀτρόμητος καὶ γενναῖος, σοβαρὸς καὶ συνεσταλμένος, μελαγχολικὸς καὶ περιπαθὴς. τέλος πάντων, ὡς τόσα δελεάσματα νὰ μὴν ἦσαν ἱκανὰ, ὑπῆρχεν ἐν τῷ βίῳ του θλιβερόν τι μυστικὸν ὅπερ τὸν περιεκάλυπτε διὰ ποιητικοῦ μυστηρίου καὶ ἐδίδοι τὴν τελευταίαν διαγραφὴν εἰς τὴν ὁμοιότητά του μετὰ τῶν ὠχρῶν εἰκόνων ἃς αἱ νεάνιδες εἶδον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀμυδρῶς εἰς τὰ ὄνειρά των. ἡ Ἰωάννα τὸν ἠγάσθη. καὶ πῶς νὰ μὴν τὸν ἐρασθῇ; καὶ ἐκεῖνος ἀφ' ἑτέρου μέρους, ἂν μόνον δὲν ἦν ἀνάξιος νὰ ἐμπνεύσῃ τόσον ἄγνόν ἔρωτα, πῶς ἐδύνατο νὰ μὴν τὸν συμμερισθῇ; πῶς ἐδύνατο, ἀπ' ἐναντίας πάσης λογικότητος νὰ μὴν ὑποκύψῃ εἰς τὸ θέλητρον τῆς χάριτος καὶ τῆς ὠραιότητος; ἠγάσθησαν ἀλλήλων χωρὶς νὰ τὸ στοχασθῶσιν, ἐξ ἀκαταμαχῆτου ἑλξεως, ὡς δύο εὐγενεῖς καρδίαι οἷαι ἦσαν.

Εἰκοσάκις ὁ Ἰωσήφ ὅς ἠκολούθει δι' ἀνηούχου ὄμματος τὰς ἐν ἀγνοίᾳ ἀμοιβαίας τῶν νέων ἐκείνων ἐπὶ τοῦ πνεύματός των προσόδους ἤλθεν εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ νὰ ἐρωτήσῃ τὴν ἀνεψιάν του, ἀλλ' ὁ φόβος μήπως ἐγγίξων τὴν καρδίαν ἐκείνην τὴν φωτίσῃ τὸν ἀπεμπόδιτε πάντοτε ἤλπιζεν ἄλλως τε τὴν προσεχῇ ἀναχώρησιν τοῦ Γεωργίου, ἀλλ' ἐβδόμαδες παρήλθον χωρὶς νὰ γίνῃ καὶ λόγος περὶ τούτου. ἐξ αἰσθήματος διακρίσεως ὅπερ καὶ αἱ ἥττον ὀξυδερκεῖς φύσεις δὲν δυσκολεύονται νὰ ἐννοήσωσιν οἱ Λεγὸφ ἀπέφευγον ἀκριβῶς πᾶσαν περὶ τούτου ἀναφορὰν, ἡ Ἰωάννα ἐν τῇ μέθῃ της οὐδέ τὸ ἐστοχάζετο, καὶ ὁ Γεώργιος ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐλησμένησε καὶ αὐτὸς ὅτι ἀπὸ μιᾶς ὥρας εἰς ἄλλην ὥρην νὰ ἀναχωρήσῃ. ὁ δὲ Ἰωσήφ ἐμέτρα τὰς ἡμέρας ἐναγώνιος καὶ ὑπῆγε πολλάκις κρυφίως εἰς Ἀγίου-Βριεῦκον διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἂν ὑπῆρχεν ἐκεῖ πλοῖον μέλλον νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν Ἀγγλίαν. δὲν τὸν ἐκίνησε μόνον ἡ ζηλοτυπία. ἐτρεμεν ἐτι καὶ διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς Ἰωάννης, καὶ ἐτρόμαξε δικαίως, φέρων κατὰ νοῦν τὴν τύχην τῆς παιδὸς ἐκείνης. συχνάκις εἶχε δοκιμάσῃ νὰ ἐγείρῃ τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν ἀδελφῶν του, ἀλλὰ κατὰ περίστασιν οὐχὶ ἄνευ παραδείγματος μεταξὺ τῶν συζύγων εὐρέθη ὅτι ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης οἵτινες ἦσαν τόσον εὐερέθιστοι καὶ ζηλότυποι ὡς πρὸς τὴν ἀνεψιάν των προκατελήφθησαν εὐθύς ἐκ πρώτης ἀρχῆς ὑπὲρ τοῦ μόνου ἀνθρώπου ὅς ἐπρεπε κατὰ φυσικὸν λόγον νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτοὺς δυσπιστίαν τινὰ καὶ εἶχον εἰς αὐτὸν τὴν πλέον

ἀφελῇ καὶ ἀπόλυτον πίστιν, ὅπερ δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν ἐμπιστοσύνην συζυγικήν.

Ἡ Ἰωάννα καὶ ὁ Γεώργιος ἐξηκολούθουν ἄρα νὰ δλέπωνται κατὰ πᾶσαν ὥραν ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης οὐδὲν κακὸν ἐβλεπον εἰς τοῦτο. δὲν δυσηρεστοῦντο δεικνύοντες εἰς ἀξιώματικὸν τοῦ Ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ ὁποῖα ἦν ἡ φιλοξενία ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Γαλλίας. πρόσθετος ὅτι ἐνεκαλλωπίζοντο διὰ τῆς ἀνιψιάς των ὡς διὰ κοσμήματος διαλίθου ὅπερ ἐφιλοτιμοῦντο νὰ ἐκθέτωσιν εἰς θαυμασμόν ξένου. ὁ ξυδερκέστερος, ὁ Ἰωσήφ τοῦς ἐπιτήρει μεθ' ὑπόπτου ἐπαγρυπνήσεως. ἀλλὰ, ὅτι καὶ ἂν εἴδυντο νὰ ἐπινοήσῃ, ὁ πτωχὸς νέος ἔχανε τὸν καιρὸν του καὶ τὸν κόπον του. ἡ νέα κόρη εὑρίσκει πάντοτε διὰ νὰ ἐκφύγῃ ἢ διὰ νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ἀθῶαν τινὰ πανουργίαν, πνευματώδη τινὰ πρόφασιν. ἂν τοὺς συνώδευσεν εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐκδρομάς των, ἂν ὁ ἄνεμος ἐφύχραινεν, ἡ Ἰωάννα παρετήρει εὐθὺς ὅτι εἶχε λησμονήσῃ τὸ σάλιον τῆς ἢ τὸν ἐπενδύτην τῆς. ἂν ὁ ἥλιος κατέπεμπεν ἀκτίνας θερμὰς, ἐζήτει τὸ κάλυμμά τῆς ἢ τὴν θολίαν (ὀμπρέλαν) τῆς. καὶ ὁ καλὸς Ἰωσήφ ἔτρεχεν εἰς τὸ Κοῦτ-Δὸρ, καὶ ἐπέστρεφε δρομαίως, κρατῶν ἢ σάλιον ὑπὸ τὸν βραχίονα ἢ θολίαν εἰς τὴν χεῖρα. ἀλλὰ μάτην ἔπαυσε νὰ ἴδῃ τὴν Ἰωάνναν καὶ τὸν Γεώργιον. μάτην ἔκραζε καὶ μάτην ἀντήχουν τὰ ὀνόματά των ἐπὶ τῶν βράχων τοῦ αἰγιαλοῦ. αἱ δύο περιστεραὶ εἶχον πετάξῃ, καὶ ὅταν τὸ ἐσπέρας ἐπανήρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν, ἂν ὁ Ἰωσήφ ἐδείκνυεν ὅτι ἤθελε νὰ συμβουλευτῇ τὴν παιῖδα, ἐκείνη διεμαρτυρεῖτο εὐθὺς, ἐδιεβαίου ὅτι εἶχε περιμεῖνῃ τὸν Ἰωσήφ, τὸν ἐπέπληττε διότι δὲν ἐπέστρεψε, παρῆτο ὅτι ἔπαθε καταρροὴν ἢ ἡλιοβολὴν ἐξ αἰτίας βεβαίως τῆς ἀμελείας του, ὅλον δὲ τοῦτο μετὰ τόσου πνεύματος καὶ μετὰ τόσῃς χάριτος, ὥστε ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰωάννης προσετίθεντο εὐθὺς εἰς τὸ μέρος τῆς καὶ ὁ Ἰωσήφ εὐρίσκετο καταδικαζόμενος παρὰ πάντων. κυρίως δὲ τὸν ἐβατάνιζον αἱ πρώηναι ἐριπποι ἐκδρομαί. ἡ Ἰωάννα ἀνεχώρει μόνη κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Ὑδωνος, ὁ Γεώργιος δὲν ἔλειπε ποτὲ τοῦ νὰ εὐρίσκειται κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, καὶ ὁ ὑπηρέτης εἶδεν εἰς ἐκεῖνον τὸν ἵππον του, ὃν ἐλάμβανεν ἔπειτα, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ τῆς νέας κυρίας του. ὁ Ἰωσήφ ὅστις συνελάμβανεν ὑπονοίας διὰ τὴν ἱσπαρίαν ταύτην, ἐτοχάσθη νὰ θελήσῃ μίαν πρώταν νὰ συνοδεύσῃ τὴν ἀνιψίαν του ἀντὶ τοῦ Ὑδωνος. ἡ Ἰωάννα συνήνεσεν εἰς τοῦτο χαριέντως καὶ ἐδίασε τὸν θεῖον τῆς νὰ καλπάζῃ ὀκτὼ λεύγας πρὶν τῆς ὥρας τοῦ προγεύματος. ὥστε ὅταν ὁ Ἰωσήφ ἐπέστρεψεν εἰς Κοῦτ-Δὸρ, ἐδέχτο νὰ τὸν ἄρῳσιν ἀπὸ τοῦ ἐριππίου καὶ νὰ τὸν καταθέτωσιν ἡρέμα ἐπὶ τοῦ μαλακωτέρου εἰς τὴν οἰκίαν κυριοσκομένου στρώματος. ἦν ἐκεῖνος κατακεκομμένος, ἡφανισμένος καὶ οὐδόλως διατεθειμένος νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν δοκιμήν.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἀσπλαγχνὸς παῖς ἐνέπαιζε τὴν μεθ' ὅσῃς πλείστης περιπαθείας ἀφωσιωμένην ψυχὴν. ἀλλὰ τοιαύτη εἶναι ἡ ἱστορία βλῶν ἐκείνων τῶν νέων καρδιῶν. μόλις ἀρχίζουν νὰ αἰσθάνωνται τὸ πᾶθος,

καὶ πάντα τὰ λοιπὰ εἰς οὐδὲν λογιζονται. φίλοι, συγγενεῖς, οἰκογένεια, τὰ ἱερώτερα φίλτρα, οἱ νομίμωτεροι δεσμοί, τὰ πάντα ὠχρίῳσι καὶ ἐξαλείφονται εἰς τὰς πρώτας λάμπεις τοῦ ἔρωτος. ἡ Ροσίνη θὰ ἐνέπαιζε τὸν κηδεμόνα τῆς, καὶ ἂν ἐκεῖνος ἦν ὁ ἄριστος τῶν πατέρων. ὁ ἔρως εἶναι τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ μεγάλου βιβλίου τῶν ἀχαριστιῶν.

Ἄλλως τε δὲ καὶ τίνα ἀνάγκην οἱ δύο ἐκεῖνοι νέοι εἶχον ὑποκρίσεων καὶ μυστηρίων; ἐφοβοῦντο μήπως ὁ Ἰωσήφ φεράσῃ τὰ δλέμματά των ἢ τὰς ὁμιλίαις των, αἱ ὁμιλίαι των ἦταν ταιαῦται ὥστε ὁ ἄγγελος ὁ φύλαξ τῆς Ἰωάννης θὰ ἠγάλλετο ἂν τὰς ἤκουε. τὰ ἀμοιβαῖα των δλέμματα ἦσαν πάντοτε αἱ φαινότεραι ἀκτίνες τῶν εὐγενῶν καὶ ὠραίων ψυχῶν των. ὁ κόσμος ὁλόκληρος εἴδυντο, χωρὶς ἐκεῖνοι νὰ αἰσχυρθῶσιν νὰ τοὺς παρατηρῇ καὶ νὰ τοὺς ἀκούῃ. πῶς εἴδυναντ νὰ εἴπωσι πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἤρῳντο; οὐδεὶς ἐκείνως τὸ εἶπεν ἐτι πρὸς ἑαυτόν. ἐβόδιζον ἡρέμα παρὰ τὰς ἀκτὰς, συνδιαλεγόμενοι περὶ ὧν πραγμάτων ἐγνώριζον, εὐθυμοὶ ἐνίοτε, σοβαροὶ συνεχέστερον, ἡ Ἰωάννα ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Γεωργίου, καὶ ἀμφότεροι παραδιδόμενοι ἀφυλάκτως εἰς τὸ ἔλκον αὐτοὺς θέλητρον. τὸ συνηθέστερον τέρμα τῶν μικρῶν ἐκδρομῶν των ἦν ἡ γωνία τῆς γῆς ἢ περιέχουσα τοὺς συντρόφους τοῦ Γεωργίου. ἡ Ἰωάννα εὐηρεσταίτο ἀκούουσα ἐκεῖνον νὰ ὁμιλῇ περὶ τοῦ νέου ἐκείνου. Ἄλβέρτου δὲν τοσοῦτον εἶχεν ἀγαπήσῃ καὶ δι' ὃν καὶ αὕτη ἡ ἰδίᾳ συνηθάνετο λύπην. ὅταν ὁ ἥλιος ἐθέρμαινε τὴν λεπτὴν καὶ χρυσίζουσαν ἄμμον τοῦ αἰγιαλοῦ, ἀπεσύροντο εἰς μυστηριώδη τινὰ κόλπον, καὶ ἐκεῖ, καθήμενοι πλησίον ἀλλήλων, ἐν ᾧ τὰ κύματα ἐξέπνεον εἰς τοὺς πόδας των, ἀνεγίνωσκον βιβλίον ὅπερ εἶχον φέρῃ μεθ' ἑαυτῶν καὶ δι' αὐτὸν ἐκλείον καὶ ἀνελάμβανον τὰς συνομιλίαις των. τοιοῦτοτρόπως παρήρχοντο αἱ ἡμέραι των, καὶ ἡ εὐδαιμονία τῆς Ἰωάννης θὰ ἦν ἀτάραχος ὡς ἦν καὶ ἐλευθέρᾳ πάσης τύψεως συνειδότος, ἂν αἱ ζοφαραὶ μελαγχολίαι εἰς ἃς ὁ Γεώργιος ἐνίοτε παρεδίδοτο δὲν ἐπλήρουν τὴν καρδίαν τῆς ἀκαταπαύστου προκαταλήψεως μεμειγμένης μετ' ἀνητυχίας καὶ τρόμου. πολλάκις ἐδοκίμασε νὰ ὑπανεγείρῃ δι' ἐλαφρὰς χειρὸς τὸ κάλυμμα τὸ περισκιάζον τὴν τύχην τοῦ νέου ἐκείνου, ἀλλὰ πάντοτε εἰς μάτην, καὶ διὰ νὰ μὴ φανῇ ἀδιάκριτος, ἡ Ἰωάννα ἐδίασθη νὰ ἀποφασίσῃ οὐδὲν νὰ μαῖθῃ περὶ τῆς ζωῆς ἐκείνης ἢν ἐπεθύμει νὰ γνωρίσῃ μόνον διὰ νὰ παρηγορῇ τὰς θλίψεις τῆς.

Μίαν ἡμέραν ἐκάθηντο ἀμρότεροι καθ' ὃν τρόπον προείπομεν, ἐπὶ τῆς ἄμμου ἐνὸς ἐκείνων τῶν μικρῶν κόλπων εὖς τὰ κύματα ἐσκαψαν εἰς τὰ πλευρὰ τῶν παρὰ τὸν αἰγιαλὸν βράχων. τὸ ἔαρ ἐπλησίαζε. ὁ ἀπρίλλιος εἶχεν ἐπειρῆσθαι πρὸς ὀλίγον. λευκὰ καὶ ἐρυθρὰ μικρὰ ἄνθη ἀναπτωγμένα ποῦ καὶ ποῦ εἰς τὰ κοιλώματα τῆς πέτρας ἠγάλλοντο ὑπὸ τὰ θερμὰ φέληματα τοῦ ἡλίου. τὰ στήνὰ ἐκελάδουν εἰς τοὺς ἀγρούς. ἡ γῆ ἀνασσεύειτο ἐμίγνυε τὰ σερπιά τῆς ἀρώματα μετὰ τῆς τραχείας ὁσμῆς τῆς θαλάσσης. Ἡ Ἰωάννα καὶ ὁ Γεώργιος συνεθάνθησαν ἐν ἀγνοίᾳ τὰς μαλθακυντικῆς ἐκείνης ἐπιρροῆς. ἡ νέα κόρη ἦν σκεπτική, ὁ Γεώργιος σιωπηλὸς καὶ τεταραγμένος. ἐδο-

χίμασαν νὰ ἀναγνώσωσιν, ἀλλὰ τὸ βιβλίον ἐξέπεσε τῶν χειρῶν των, καὶ οὔτε ἐκεῖνος οὔτε ἐκεῖνη ἐστοχάσθησαν νὰ τὸ ἀναλάβωσιν. Ἐκάθητο τότε πλησίον ἀλλήλων, ὥστε ἐνίοτε ἡ κόμη τῆς παιδὸς ἦν ἐνίοτε συνέχεεν ἡ αὖρα ἐφαυε τὸ πρόσωπον τοῦ βεβακχυμένου νέου. ἐσιώπων. τὰ κύματα ἐρρίπτον πρὸ τῶν ποδῶν των τοὺς ἀργυροὺς κροσσούς των. ὁ Ὠκεανὸς τοὺς κατεβαυκάλει διὰ τῆς αἰωνίας ἁρμονίας του. ὁ ἥλιος τοὺς ἐπλημύρει ἐκ χρυσοῦ καὶ λάμψεως. ὅπερ ἔπρεπε νὰ συμβῇ συνέβη. πρὸ πολλοῦ ἀνθελκυσθεῖσαι αἱ ψυχαὶ των συνεφύρθησαν. χωρὶς νὰ τὸ στοχασθῇ, ἡ Ἰωάννα ἔθεσε τὸ μέτωπόν της ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Γεωργίου. αἱ χεῖρες των συνηντήθησαν, καὶ ἐπὶ πολὺ ἔμειναν εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν ἄφωνοι, ἀκίνητοι, βεβυσισμένοι καὶ πλανώμενοι εἰς τὸ αἶσθημα τῆς εὐδαιμονίας των.

Ἐν ἀποστάσει θυμάτων τινῶν, ὀρθὸς ἐπὶ τῆς ὄχθης ὁ Ἰωσήφ τοὺς ἐθεώρει μετὰ θλίψεως καὶ δι' ὀφθαλμοῦ. ἦσαν ἐκεῖνοι ἐκεῖ ἀμφότεροι τόσον νέοι, τόσον ὠραῖοι, ὥς διπλοῦν ἠνθισμένον ἔαρ! ἐφαίνετο ὡς ὁ ἥλιος νὰ τοὺς ἐθεώρει προσφιλῶς, ὡς ἡ αὖρα νὰ ἔχαιρεν ἐφαπτομένη αὐτῶν, ὡς οἱ ἄγροί, ἡ θάλασσα καὶ πᾶσα ἡ φύσις νὰ συνήγαγον εἰς τὰς μακαριότητάς των· εἰς ταύτην τὴν εἰκόνα ὁ Ἰωσήφ ἠθάνη τὴν καρδίαν του σθεννυμένην ἐντὸς τοῦ στήθους του. ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν του μετὰ τοῦ τῶν χειρῶν του καὶ ὁ δυστυχὴς ἔκλαυτε.

Ἐν τούτοις ὁ ἥλιος ἤρχιζε νὰ καταβαίνει πρὸς τὸν ὀρίζοντα. ἡ Ἰωάννα καὶ ὁ Γεώργιος ἠγέρθησαν καὶ ἐπορεύθησαν τὴν ὁδὸν τοῦ Κοστ-Δόρ. οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερον, μόλις τὰ βλέμματά των συνηντῶντο ἐνίοτε, ἀλλ' εἶχον ἤδη συνεννοηθῇ· ἐπέστρεψα, βραδυποροῦντες, σιωπῶντες καὶ ἀκραζόμενοι τὴν ἄφωνον γλῶσσαν τῶν ψυχῶν των. ἀμφότεροι ἦσαν ἀκτινοβολοῦντες ἐκ νέας ζωῆς. ἀλλ' αἰφνης, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Ἰωάννης ἡ καρδία τοῦ Γεωργίου συνεβλήθη, καὶ τὸ μέτωπόν του συνενεφώθη.

(ἀκολουθεῖ.)

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ.

Ἡμέρα πένθους ἦν διὰ τὴν Ἑλλάδα καθ' ἣν ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τῶν κόλπων αὐτῆς καὶ εἰς δουλείαν ἀπήχθησαν ὑπερόριον οἱ ἀγαπητοὶ αὐτῆς υἱοί, οἱ μαρτυροῦντες περὶ τῆς ἀρχαίας δόξης καὶ εὐφύας της οἱ ἀνδριάντες οἵτινες ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Παρθενῶνος ἐφαίνοντο ὁμιλοῦντες αὐτῇ περὶ τοῦ μεγάλου τῆς παρελθόντος, καὶ ὡς ἐγγυήσεις μέλλοντος ἐν αὐτῇ δι' αἰώνων ἐναπομείναντες. Ἀλλὰ θὰ παρεμνηθεῖτο ἴσως τοῦ Φειδίου ἡ μήτηρ, ἂν ἐγνώριζεν ὅποιος ὑποδοχῆς ἔλαχον οἱ ἀγαπητοὶ της ἐξόριστοι, ὅτι ἀντὶ τοῦ γλαυκοῦ οὐρανοῦ της, ὅρ' ὃν ὁμως τοὺς περιώριζε καὶ τοὺς ἠκροτηρίαζεν ἡ βαρβαρότης καὶ ἡ ἀμάθεια, τοὺς καλύπτει χρυσοῦς ὄροφος, καὶ τοὺς ὑπεδέχθη

ἀνάκτορον εἰς βασιλεῖς φθονητὸν, ὅπου δέχονται τῶν ἐθνῶν τὰς εὐφημίας καὶ τοῦ θαυμασμοῦ τὸ θυμίαμα.

Τὸ Βρεταννικὸν μουσεῖον, τὸ λαμπρὸν αὐτῶν καταγώγιον, συνέστη κατ' ἀρχὰς ἐξ ἰδιωτικῶν προσπαθειῶν, διότι ἐν Ἀγγλίᾳ τὰ πάντα ὑπ' ἰδιωτῶν καὶ δι' ἰδιωτῶν γίνονται, παρὰ δὲ τῆς κυβερνήσεως ἀπαιτεῖται μόνον ἐπιτήρησις καὶ πρόνοια ὅπως μὴ κωλύηται ἡ ἰδιωτικὴ δραστηριότης. Πρὸ μιᾶς ἑκατονταετηρίδος ὁ ἱατρὸς Ἰωάννης Σλόανος εἶχε σχηματίσει λαμπρὰν συλλογὴν βιβλίων, ἀντικειμένων φυσικῆς ἱστορίας, καὶ καλλιτεχνημάτων ὥρισε δὲ ἐν τῇ διαθέκῃ του νὰ πωληθῇ αὐτῇ εἰς τὸ δημόσιον μετὰ θάνατόν του ἀντὶ 20,000 λιρῶν (660,000 δραχμ.), ἂν συγκατανεύῃ καὶ ἡ κυβέρνησις. Ἡ ἀγορὰ αὕτη ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τῶν βουλῶν ἐν 1753, καὶ συγχρόνως ἡγοράσθη καὶ μεγάλη συλλογὴ χειρογράφων, ἡ τοῦ Ἀρλέϋ, καὶ προστετέθη εἰς αὐτὰς ἡ ἐπὶ Γουλιέλμου τοῦ Γ'. τῷ δημοσίῳ δωρηθεῖσα Κοπποινανὴ βιβλιοθήκη, ἥτις ἐκεῖτο ἐν Οὐεσμινστέρῳ, ὁ δὲ βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Β'. προσεδιωρήσατο τὴν ἰδίαν αὐτοῦ βιβλιοθήκην, ἥς ἡ συλλογὴ εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ Ἐρρίκου τοῦ Η'. Καὶ ἡ κυβέρνησις πορισθεῖσα διὰ λαχείου 3000,000 δραχμᾶς, ἀπέτισεν ἐξ αὐτῆς τὴν τιμὴν τῶν συλλογῶν, καὶ ἡγόρατε ἰδιωτικὴν οἰκίαν ἐν ἣ κατέθεσε τὸ ἐκτοτε κληθεὶς Βρεταννικὸν μουσεῖον, ἀνοίξασα εἰς τὸ δημόσιον κατὰ πρῶτον ἐν ἔτει 1759 τὸ μέρος αὐτοῦ τὸ περιλαμβάνον τὰ βιβλία καὶ τὴν συλλογὴν τῆς φυσικῆς ἱστορίας. Τὸ δ' ἀρχαιολογικὸν τμήμα ἠνεώχθη μόνον ἐν 1807, ἀφοῦ ἐν 1772 προτέλαβε τὰ ῥωμαϊκὰ ἀγγεῖα καὶ τὰς ἀρχαιοτήτας τοῦ Ἀμιλτωνος, καὶ ἐν 1805 τὰ μάρμαρα τοῦ Τωνλέϋ. Ἐγένετο δὲ εἰς ἐγκαύχημα τῆς Ἀγγλίας τὸ κατάστημα τοῦτο, καὶ ὑπερέβη πάντα τὰ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ κατ' ἀξίαν καὶ φήμην, ἀφ' οὗ ἐν 1815 καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους ἔλαβε τὰς ἀνεκτιμήτους συνεισφορὰς τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αἰγύπτου. Τότε ἐκρίθη ἀνεπαρκὲς καὶ ἀνάξιον τῶν πολυτίμων συλλογῶν τὸ περιέχον αὐτὰς οἰκοδόμημα, καὶ ἐν ἔτει 1825 ἐτιθέσαν τὰ θεμέλια τῆς νέας μεγαλοπρεπεστάτης οἰκοδομῆς, ἥς τὸ σχέδιον ἔλαβεν ὁ ἀρχιτέκτων Γ'. Μίρκης. Τὸ μέτωπον αὐτῆς ἀποτελεῖ στοὰν Ἰωνικὴν δωδεκάστηλον μετὰ δύο προσχόντων πτερῶν, ἐχόντων πλαγίως καὶ κατὰ μέτωπον ἀνὰ ἑξ ὁμοίους Ἰωνικοὺς κίονας· ὥστε ὁ ἀπέναντι τῆς κεντρικῆς αὐτοῦ εἰσόδου ἱστάμενος, βλέπει πολυτελεστάτην σειρὰν εἰκοσιδύω ὠραίων κίωνων ἀναπτυσσομένην ἔμπρὸς του. Ἡ μέση δὲ στοὰ ἐπιστέφεται δι' ἀετώματος, ὁ κοσμοῦσιν ὠραῖα ἀγάλματα, καὶ τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς μία τῶν ἐντελεστάτων ἀπομιμήσεων τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἀρχαιότητος, ἂν ὁ ἀπὸ πεντήκοντα μυριάδας καπνοδόχας ἀποπνεόμενος καπνὸς τῶν γαιανθράκων δὲν τῷ εἶχε, πρὶν ἀποπερατωθῇ ἐτι, δώσει τὸ χρῶμα ῥυπαροῦ ἀνθρακίως.

Μεγαλοπρεπεστάτη θύρα δρυῖνη, πρὸς νότον ἐστραμμένη, ἄγει εἰς εὐρὺν πρόδομον, δωρίου ῥυθμοῦ, ὑπόστυλον, καὶ πλουσίως κεκοσμημένον διὰ γραφῶν καὶ γλυφῶν ἀπ' αὐτοῦ δὲ θύραι ἀνοίγονται δεξιῶς